

Öppna jämförelser- Enhetsundersökning LSS 2022 Daglig verksamhet

**Resultat för
DV Boden,
Norrtälje**

Du får gärna citera Socialstyrelsens texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Socialstyrelsen har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Rapportens innehåll

Den här rapporten visar resultatet från Socialstyrelsens *Enhetsundersökning LSS 2022* för din enhet. Rapporten innehåller era resultat, tillsammans med uppgifterna för kommunen, länet och riket. Vi bifogar också en beskrivning av indikatorer där bland annat syftet med indikatorerna beskrivs, hur de är beräknade och vilka frågor som använts från enkäten.

Indikatorerna är numrerade och indelade i olika kvalitetsområden.

I undersökningen deltog 81 procent av dagliga verksamheter i hela landet.

Övrig information som rör undersökningen

Socialstyrelsen publicerar också:

- Excelfiler med samtliga resultat från undersökningen.
- Dokument med övergripande resultat på nationell nivå, metodbilaga samt en indikatorförteckning.

Du hittar all ovanstående information på Socialstyrelsens webbplats, via Öppna jämförelser. Här finns också information om hur du når denna rapport.

Så genomförde vi öppna jämförelser på enhetsnivå inom LSS 2022

Enhetsundersökningen LSS samlar in data genom två enkäter:

- En enkät till bostäder med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 LSS.
- En enkät till dagliga verksamheter enligt 9 § 10 LSS.

Denna rapport innehåller resultat från verksamheter som utför insatsen daglig verksamhet enligt 9 § 10 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Varje kommun har utsett en eller flera kontaktpersoner för undersökningen. Inför undersökningens genomförande fick Socialstyrelsen information från dessa personer om aktuella namn på verksamheter och uppgiftslämnare.

En elektronisk enkät skickades till uppgiftslämnare på respektive enhet den 17 januari 2022. Den 18 februari stängdes enkäten och Socialstyrelsen sammanställde svaren. Därefter fick samtliga uppgiftslämnare en återkoppling av sina svar. Under vecka 12 och 13 fanns det möjlighet att rätta eventuella fel och att besvara enkäten i sin helhet. Den 1 april 2022 stängdes enkäten slutgiltigt.

Socialstyrelsen ansvarar för redovisningen av data. Institutet för kvalitetsindikatorer AB har genomfört datainsamlingen på uppdrag av Socialstyrelsen.

Kontakt: enhetsundersokningLSS@socialstyrelsen.se

Uppgifter om enheten

Tabell 1. Uppgifter om er dagliga verksamhet

	Uppgift	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter, procent, rike
	Regiform (Offentlig/Enskild)	Offentlig			
	Enheter som drivs i offentlig regi		48	52	86

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Resultat för er dagliga verksamhet

Individanpassad vård och omsorg

Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig.

GENOMFÖRANDEPLANER

Tabell 2. Genomförandeplaner

Nr	Indikator	Enhet	Andel enheter, procent*, kommun	Andel enheter, procent*, län	Andel enheter, procent*, rike
1	Aktuell genomförandeplan Samtliga har en aktuell genomförandeplan	Ja för några	52	73	63
2	Delaktighet i genomförandeplan Samtliga har en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet	Ja för några	52	71	58
3	Individuella mål i genomförandeplan Samtliga har en aktuell genomförandeplan som innehåller individuellt utformade mål	Ja för några	48	71	61

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen.

* Andel enheter som uppfyller indikatorn, dvs Ja

Tabell 2.1 Andel personer med genomförandeplan
(obs enbart för kommun, län och rike)

Nr	Indikator	Andel personer, procent, kommun	Andel personer, procent, län	Andel personer, procent, rike
1 a	Andel personer med en aktuell genomförandeplan	88	94	89
2 a	Andel personer med en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet	88	92	85
3 a	Andel personer med en aktuell genomförandeplan som innehåller individuellt utformade mål	87	93	88

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

BRUKARINFLYTANDE PÅ VERKSAMHETSIVÅ

Tabell 3. Gemensamma möten

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter, procent, rike
4	På enheten genomförs gemensamma möten minst en gång i månaden	Ja	70	75	59

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Tabell 4. Enskildas uppfattning används för att utveckla verksamheten

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter, procent, rike
5	Enheten har använt sammanställningar av undersökning/ar om enskildas uppfattning av verksamhetens kvalitet för att utveckla verksamheten.	Nej	70	86	63

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Kunskapsbaserad vård och omsorg

Vården och omsorgen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet.

KOMPETENS OCH PERSONAL

Tabell 5. Individuell plan för kompetensutveckling

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent*, kommun	Andel enheter, procent*, län	Andel enheter procent*, rike
8	Samtliga i personalgruppen har aktuella och individuella kompetensutvecklingsplaner	Ja	91	86	76

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

* Andel enheter som uppfyller indikatorn, dvs Ja

Tabell 6. Samlad plan för kompetensutveckling

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter procent, rike
9	En aktuell och samlad kompetensutvecklingsplan finns vid enheten	Ja	100	81	60

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Tabell 7. Kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK)

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter procent, rike
10	Personalen har erbjudits kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) under perioden 1 januari 2021- januari 2022	Ej aktuellt	50	76	53

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Tabell 8. Kontinuerlig handledning

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter procent, rike
11	Personalen har erbjudits kontinuerlig handledning under perioden 1 januari 2021 – 1 januari 2022	Ja	65	53	32

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Säker vård och omsorg

Vården och omsorgen ska vara säker. Riskförebyggande verksamhet ska förhindra skador. Verksamheten ska också präglas av rättssäkerhet.

RUTINER VID MISSTANKE OM VÅLD ELLER MISSBRUK/BEROENDE

Tabell 9. Rutiner för personalens agerande vid misstanke om våld eller missbruk/beroende

Nr	Indikator	Er enhet	Andel enheter, procent, kommun	Andel enheter, procent, län	Andel enheter, procent, rike
	Enheten har aktuella rutiner för hur personalen ska agera vid...				
12	... misstanke om eller upptäckt av att den enskilde har utsatts för våld eller övergrepp	Nej	61	71	51
13	... misstanke om eller upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar läkemedel	Nej	57	52	36
14	... misstanke om eller upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel)	Nej	57	53	37

Källa: Enhetsundersökning LSS 2022, Socialstyrelsen

Beskrivning av indikatorer

– Daglig verksamhet

Nedan beskrivs de indikatorer som tagits fram för Daglig verksamhet i *Enhetsundersökning LSS 2022*. För att underlätta läsarens orientering är varje indikator numrerad. Samma numrering som används i tabellerna i denna rapport, används också i Excelfilerna som finns på Socialstyrelsens webbplats.

Nr 1 (+1a)	Aktuell genomförandeplan
Indikator/mått	- Samtliga personer på enheten har aktuella genomförandeplaner (1) - Andel med aktuella genomförandeplaner (1a). Redovisas enbart på kommun/län/rike.
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	En genomförandeplan syftar till att skapa en tydlig struktur för genomförandet och uppföljningen av en beslutad insats. Planen bör upprättas med utgångspunkt i den beslutande nämndens uppdrag hos utföraren med hänsyn tagen till den enskildes självbestämmande och integritet. Genom planen tydliggörs både för den enskilde och för personalen vad som ska göras, vem som ska göra vad, när och hur. För att planen ska kunna vara ett stöd för genomförande av insats är det viktigt att planen hålls aktuell och vid behov revideras i samråd med den enskilde.
Referens	Stöd för att arbeta med genomförandeplan finns i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser enligt SoL, LVU, LVM och LSS.
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Process
Kvalitetsdimension	Individanpassad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Ange antal personer på enheten med verkställt beslut på boende enligt 9 § 9 LSS/daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS, den (mätdatum). ii. Du svarade på fråga i att det finns (infoga svar) personer vid enheten som har ett verkställt beslut enligt 9 § 9 LSS/9 § 10 LSS. Av dessa, hur många har en aktuell genomförandeplan den (mätdatum)? Svarsalternativ: antal 1. För att uppnå indikatorn (Ja) krävs att antalet på fråga ii är lika stort som antalet på fråga i. För Ja för några krävs att svaret är minst 1 och mindre än antalet i svaret på fråga i. För Nej är svaret på ii lika med 0 För aggregerad nivå, se täljare och nämnare

Nr 1 (+1a)	Aktuell genomförandeplan
Definitioner	1a. Andel beräknas genom svaret på fråga ii delat på svaret på fråga i (enbart kommun, län, riket) En genomförandeplan är en dokumenterad planering som beskriver hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras för den enskilde. Planen är aktuell om den utformats för mindre än 12 månader sedan eller följts upp under de senaste 12 månaderna. Uppföljningen ska ha noterats i genomförandeplanen eller journalen.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täjlare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 2 (+2a)	Delaktighet i genomförandeplan
Indikator/mått	- Samtliga personer på enheten har aktuella genomförandeplaner som innehåller dokumentation om hur personen varit delaktig (2). - Andel med aktuella genomförandeplaner som innehåller dokumentation om hur personen varit delaktig (2a). Redovisas enbart på kommun/län/rike.
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Socialtjänstens insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. En gemensam planering kan öka förutsägbarheten för den enskilde. Förutsättningar för delaktighet behöver anpassas till den enskilde och delaktighet kan genomföras på olika sätt och i olika former. Utföraren har ett ansvar att skapa förutsättningar för delaktighet och behöver vara lyhörd för den enskildes åsikter, eventuellt genom alternativ och kompletterande kommunikation (AKK) eller andra metoder och hjälpmedel. Dokumentation om hur den enskilde varit delaktig vid planeringen, visar att det förekommer ett ställningstagande till hur verksamheterna säkerställer den enskildes delaktighet.
Referens	Vikten av den enskildes inflytande och medbestämmande både vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser som ges fastställs i 6 § LSS. Att det bör framgå i genomförandeplanen om den enskilde har deltagit i planen och vilken hänsyn som har tagits till den enskildes synpunkter och önskemål beskrivs i allmänna råd 6 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:5) om dokumentation vid handläggning av ärenden och genomförande av insatser enligt SoL, LVU, LVM och LSS.
Riktning	Delaktighet och inflytande i arbetet med genomförandeplaner. Socialstyrelsen 2014 På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Process
Kvalitetsdimension	Individanpassad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor:

Nr 2 (+2a)	Delaktighet i genomförandeplan
	i. Ange antal personer på enheten med verkställt beslut på boende enligt 9 § 9 LSS/daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS, den (mätdatum). ii. Du svarade att (infoga svar) personer har en aktuell genomförandeplan den (mätdatum). Av dessa, hur många hade en dokumentation i planen om hur den enskilde varit delaktig vid upprättande eller förändring av planen? Svarsalternativ: antal 2. För att uppnå indikatorn (Ja) krävs att antalet på fråga ii är lika stort som antalet på fråga i. För Ja för några krävs att svaret är minst 1 och mindre än antalet i svaret på fråga i. För Nej är svaret på ii lika med 0 För aggregerad nivå, se täljare och nämnare 2a. Andel beräknas genom svaret på fråga ii delat på svaret på fråga i (enbart kommun, län, riket)
Definitioner	Med delaktighet i genomförandeplanen menas här möjlighet att utöva inflytande vid upprättande eller förändring av genomförandeplanen.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 3 (+3a)	Individuella mål i genomförandeplan
Indikator/mått	- Samtliga personer på enheten har aktuella genomförandeplaner som innehåller individuellt utformade mål (3). - Andel med aktuella genomförandeplaner som innehåller individuellt utformade mål (3a). Redovisas enbart på kommun/län/rike.
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Verksamhet som bedrivs enligt LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Det övergripande målet med stödet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Individuellt utformade mål i genomförandeplanen kan ge underlag för ett individuellt stöd, främja den enskildes delaktighet i hur insatsen utformas och ge underlag för att följa upp individens resultat. Målen behöver vara överenskomna med den enskilde. De behöver vara konkreta, gå att följa upp och vara en grund för att tillsammans med den enskilde välja arbetssätt/metoder som syftar till att t.ex. stödja eller uppmuntra aktiviteter eller funktioner Ett sätt att beskriva mål är genom att använda IBIC, Individens behov i centrum.
Referens	Vad som bör framgå i genomförandeplanen beskrivs i SOSFS 2014:5, 6 kap. 2 §
	Om utformning av mål i genomförandeplanen: Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten. Socialstyrelsen 2021.
Riktning	Beskrivning och exempel på hur mål/avsett funktionstillstånd kan beskrivas både hos handläggaren och utföraren, med stöd av ICF (internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa) finns i vägledningen Individens behov i centrum – Ett stöd för att använda ICF och strukturerad dokumentation i socialtjänsten. Socialstyrelsen 2021 På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.

Nr 3 (+3a)	Individuella mål i genomförandeplan
Typ av indikator	Process
Kvalitetsdimension	Individanpassad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Ange antal personer på enheten med verkställt beslut på boende enligt 9 § 9 LSS/daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS, den (mätdatum). ii. Du svarade att det fanns (infoga svar) personer vid enheten som hade en aktuell genomförandeplan den (mätdatum). Av dessa, hur många hade en plan som innehåller individuellt utformade mål? Svarsalternativ: antal 2. För att uppnå indikatorn (Ja) krävs att antalet på fråga ii är lika stort som antalet på fråga i. För Ja för några krävs att svaret är minst 1 och mindre än antalet i svaret på fråga i. För Nej är svaret på ii lika med 0 För aggregerad nivå, se täljare och nämnare
Definitioner	2a. Andel beräknas genom svaret på fråga ii delat på svaret på fråga i (enbart kommun, län, riket) Med individuellt utformade mål menas mål som den enskilde varit delaktig i att utforma, som är konkreta och uppföljningsbara och kopplade till de aktiviteter som rymmer insatsen och till den enskildes behov. Här avses inte de övergripande mål som anges i lagstiftningen, till exempel att leva som andra och full delaktighet i samhällslivet.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 4	Gemensamma möten
Indikator/mått	Gemensamma möten genomförs minst en gång i månaden
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Syftet med indikatorn är att belysa brukarinflytande på verksamhetsnivå genom att se om verksamheten har metoder och arbetssätt för att främja brukares inflytande. Brukarinflytande jämnar ut maktbalansen mellan de aktörer som beslutar eller utför insatser, och de personer som får insatserna. Verksamheten får bättre underlag för att skapa god kvalitet och personerna som får insatser får större förståelse om de är med och påverkar. Regelbundna möten för att diskutera gemensamma frågor (som ex gemensamma aktiviteter eller den gemensamma boendemiljön) är ett sätt att främja brukares inflytande i verksamheten.
Referens	Att ge ordet och lämna plats - vägledning inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård. Socialstyrelsen 2013
Riktning	Väger till ökad delaktighet. Kunskapsstöd för socialtjänsten om arbete med stöd och service enligt LSS. Socialstyrelsen 2017. På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt.

Nr 4	Gemensamma möten
Typ av indikator	På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt. Process
Kvalitetsdimension	Individanpassad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Hur ofta har ni under perioden (12 mån) haft gemensamma möten där personer som bor i bostaden/deltar i den dagliga verksamheten är med och bestämmer i gemensamma frågor? Svarsalternativ: En gång i veckan/En gång varannan vecka/En gång i månaden/En gång i kvartalet/Mer sällan/Vi har inte sådana möten
Definitioner	För att uppnå indikatorn krävs: Att möten genomförs minst en gång i månaden För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Gemensamma möten ("boråd"/"arbetsplatsträffar") kan till exempel handla om att planera för gemensamma aktiviteter eller för den gemensamma miljön
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 5	Enskildas uppfattning används för att utveckla verksamheten
Indikator/mått	Enheter har genomfört en undersökning om enskildas uppfattning av verksamhetens kvalitet och använt resultaten för att utveckla verksamheten.
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	En kunskapsbaserad socialtjänst utgår bland annat från brukarnas kunskap och erfarenhet. Uppföljning av enskildas uppfattning om verksamheten är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet med indikatorn är att belysa om enskildas uppfattning om till exempel bemötande och de insatser som ges sammanställs och används som stöd för verksamhetsutveckling. Verksamheten kan genom det få bättre underlag för att skapa god kvalitet och det kan också bidra till att enskilda blir mer delaktiga och får inflytande över det stöd som ges.
Referens	Att ge ordet och lämna plats - vägledning inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård. Socialstyrelsen 2013 Systematisk uppföljning. Beskrivning och exempel. Socialstyrelsen 2014 Systematiskt förbättringsarbete genom egenkontroll beskrivs i 5 kap. 2 § i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Process
Kvalitetsdimension	Individanpassad

Nr 5	Enskildas uppfattning används för att utveckla verksamheten
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Har ni gjort en undersökning om enskildas uppfattning om verksamhetens kvalitet under perioden (24 mån)? ii. Har ni använt resultaten från undersökningen för att utveckla verksamheten (enheten)? Svarsalternativ: Ja/Nej
Definitioner	För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i och Ja på fråga ii För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Med undersökning avses här enkäter eller strukturerade intervjuer riktade till enskilda där resultaten sammanställs på gruppnivå. Undersökningen genomförs systematiskt vilket t.ex. innebär att den genomförs med en viss regelbundenhet, under en bestämd tidsperiod och riktar sig till ett bestämt urval. Det behöver säkerställas att mottagaren kan ta del av undersökningen utifrån individuella förutsättningar. Om någon annan har gjort en undersökning på uppdrag av kommunen/verksamheten ska denna räknas. Exempelvis finns den nationella brukarundersökning inom funktionshinderområdet som genomförs av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Med undersökning om enskildas uppfattning om verksamheten avses inte klagomålshanteringen eller uppföljning av genomförandeplaner. Undersökning om verksamhetens kvalitet inkluderar t.ex. frågeområden såsom information, bemötande, tillgänglighet och inflytande. Med den enskilde avses här en person som bor i bostad med särskild service/deltar i daglig verksamhet
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 8	Individuella kompetensutvecklingsplaner
Indikator/mått	Samtlig personal har en aktuell individuell kompetensutvecklingsplan.
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Insatser inom socialtjänsten ska präglas av bästa tillgängliga kunskap, god kvalitet och utgå från den enskildes behov och förutsättningar. Med rätt kompetens ökar förutsättningarna för att personalen ska bidra till insatser av god kvalitet. Den som bedriver verksamhet enligt LSS har ansvar för att personalen har den kompetens som krävs för arbetsuppgifterna och verksamhetens uppdrag. Medarbetarna behöver få möjlighet att regelbundet ta del av nya kunskaper och erfarenheter och att följa kunskapsutvecklingen på området. Personalen bör vid behov få fortbildning, vidareutbildning och handledning i syfte att upprätthålla de kunskaper och förmågor som krävs för att ge god vård och omsorg. Individuella kompetensutvecklingsplaner är ett sätt för arbetsgivare att skapa förutsättningar för kompetensutveckling som bygger på individuella kompetensbehov och verksamhetens mål.
Referens	Den som bedriver verksamheten ska säkerställa och fortlöpande kontrollera att personalen har den kompetens som krävs för att utföra arbetsuppgifterna - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
Riktning	I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) beskrivs de kunskaper som rekommenderas för personal som arbetar i verksamheter för personer med funktionsnedsättning. På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Struktur
Kvalitetsdimension	Kunskapsbaserad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Ange antal tillsvidare- och visstidsanställd personal som var anställda på enheten den (mätdatum). ii. Du svarade att det var (infoga svar) tillsvidare- och visstidsanställd personal på enheten den (mätdatum). Av dessa, hur många anställdes före den (12 mån innan mätdatum)? iii. Av de (infoga svar) som var tillsvidare- och visstidsanställda och anställdes före den (12 mån innan mätdatum), hur många hade en aktuell skriftlig och individuell kompetensutvecklingsplan den (mätdatum)? Svarsalternativ: Antal
Definitioner	För att uppnå indikatorn (Ja) krävs att antalet på fråga ii är lika stort som antalet på fråga i. För Ja för några krävs att svaret är minst 1 och mindre än antalet i svaret på fråga i. För Nej är svaret på ii lika med 0 För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Med kompetensutveckling menas att personalen utvecklas i sin yrkesroll genom exempelvis utbildning, kurser eller handledning, utifrån verksamhetens uppdrag. Med kompetensutvecklingsplan avses en skriftlig överenskommelse mellan arbetsgivaren och den anställda om kompetensutvecklingsinsatser. En sådan planering och dokumentation kan till exempel göras i samband med medarbetarsamtal.

Nr 8	Individuella kompetensutvecklingsplaner
	Planen är aktuell om den utformats för mindre än 12 månader sedan eller följts upp under de senaste 12 månaderna. Uppföljningen ska vara dokumenterad och försedd med datum.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täjlare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 9	Samlade kompetensutvecklingsplaner
Indikator/mått	En aktuell och samlad plan för personalens kompetensutveckling finns vid enheten.
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Insatser inom socialtjänsten ska präglas av bästa tillgängliga kunskap, god kvalitet och utgå från den enskildes behov och förutsättningar. Med rätt kompetens ökar förutsättningarna för att personalen ska bidra till insatser av god kvalitet. Den som bedriver verksamhet enligt LSS har ansvar för att personalen har den kompetens som krävs för arbetsuppgifterna och verksamhetens uppdrag. Medarbetarna behöver få möjlighet att regelbundet ta del av nya kunskaper och erfarenheter och att följa kunskapsutvecklingen på området. Personalen bör vid behov få fortbildning, vidareutbildning och handledning i syfte att upprätthålla de kunskaper och förmågor som krävs för att ge god vård och omsorg. Samlade kompetensutvecklingsplaner är ett sätt för arbetsgivare att skapa förutsättningar för kompetensutveckling som bygger på verksamhetens kompetensbehov och mål.
Referens	Den som bedriver verksamheten ska säkerställa och fortlöpande kontrollera att personalen har den kompetens som krävs för att utföra arbetsuppgifterna - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) beskrivs de kunskaper som rekommenderas för personal som arbetar i verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Struktur
Kvalitetsdimension	Kunskapsbaserad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Har ni den (mätdatum) en samlad plan för personalens kompetensutveckling som omfattar all personal vid enheten? Planen ska vara skriftlig ii. Har ni någon gång under perioden (12 mån) följt upp den samlade planen för personalens kompetensutveckling? Svarsalternativ: Ja/Nej För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i och Ja eller Ej aktuellt på fråga ii

Nr 9	Samlade kompetensutvecklingsplaner
Definitioner	För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Med kompetensutveckling menas att personalen utvecklas i sin yrkesroll genom exempelvis utbildning, kurser eller handledning, utifrån verksamhetens uppdrag Med samlad plan för personalens kompetensutveckling menas en enhetsgemensam eller verksamhetsgemensam plan för personalens kompetensutveckling som bygger på verksamhetens uppdrag/mål och kartläggning av personalens individuella kompetenser. Med uppföljning avses att ni har kontrollerat att den samlade planen för personalens kompetensutveckling används och fungerar på avsett sätt samt att den vid behov har reviderats. Uppföljningen ska vara dokumenterad och försedd med datum
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 10	Kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK)
Indikator/mått	Personalen har erbjudits kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK)
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Personer med kommunikationssvårigheter bör få tillgång till individuellt anpassad Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK). AKK är en samlingsterm för insatser som avser att förbättra en människas möjligheter att kommunicera och är ett brett begrepp som kan vara allt från kommunikation med bilder till tekniska hjälpmedel. Behovet kan se olika ut och även personer som kan tala kan behöva AKK som stöd. Tillgång till AKK ökar möjligheten till att en person kan förmedla och ta emot de budskap som han eller hon har behov av i sin vardagliga omgivning, vilket är en förutsättning för möjligheten att påverka sin situation. Det är därför viktigt att det i verksamheten finns kunskap hos personalen om AKK. AKK rekommenderas i LSS-verksamhet för att förebygga och minska utmanande beteende. Att erbjuda personalen kompetensutveckling inom AKK visar på en medvetenhet om vikten av att kunna erbjuda samtliga individer stöd i kommunikation efter behov.
Referens	I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) beskrivs de kunskaper som rekommenderas för personal som arbetar i verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
Riktning	Att förebygga och minska utmanande beteende i LSS-verksamhet. Ett kunskapsstöd med rekommendationer för chefer, verksamhetsansvariga och personal. Socialstyrelsen 2015 På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Struktur
Kvalitetsdimension	Kunskapsbaserad
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor:

Nr 10	Kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK)
	i. Har personalen på enheten erbjudits kompetensutveckling inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) under perioden (12 mån)? Svarsalternativ: Ja/Nej/Ej aktuellt
Definitioner	För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Kompetensutveckling kan här t ex vara externa kurser eller intern utbildning av personer med särskild kunskap om AKK. Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) är en samlings-term för insatser som avser att förbättra en människas möjligheter att kommunicera och innebär att man kompletterar eller ersätter ett bristfälligt tal eller språk. De vanligaste formerna av AKK är tecken som stöd, foton, symboler, bilder, konkreta föremål eller talande hjälpmedel.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn.
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan med Ja eller Nej. Ej aktuellt ingår inte nämnaren.
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 11	Kontinuerlig handledning
Indikator/mått	Personalen har erbjudits kontinuerlig handledning
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Insatser inom socialtjänsten ska präglas av bästa tillgängliga kunskap, god kvalitet och utgå från den enskildes behov och förutsättningar. Med rätt kompetens ökar förutsättningarna för att personalen ska bidra till insatser av god kvalitet. Syftet med indikatorn är att mäta om personalen erbjuds kontinuerlig handledning i som en del av personalens kompetensutveckling. Den som bedriver verksamhet enligt LSS har ansvar för att personalen har den kompetens som krävs för arbetsuppgifterna och verksamhetens uppdrag. Medarbetarna behöver få möjlighet att regelbundet ta del av nya kunskaper och erfarenheter och få möjlighet att följa kunskapsutvecklingen på området. En viktig uppgift för arbetsgivare är att skapa förutsättningar för kompetensutveckling. Personalen bör vid behov få fortbildning, vidareutbildning och handledning i syfte att upprätthålla de kunskaper och förmågor som krävs för att ge god vård och omsorg. Handledning kan ha en stödjande funktion för personalen, ses som en kompetenshöjande insats, bidra till den professionella utvecklingen och fungera som en kvalitetssäkring för verksamheten. Några syften med handledning är att ge stöd för reflektion och distans, ge aktuell kunskap och personlig utveckling.
Referens	I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2014:2) beskrivs de kunskaper som rekommenderas för personal som arbetar i verksamheter för personer med funktionsnedsättning.
	Den som bedriver verksamheten ska säkerställa och fortlöpande kontrollera att personalen har den kompetens som krävs för att utföra arbetsuppgifterna - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt.
	På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Struktur
Kvalitetsdimension	Kunskapsbaserad

Nr 11 Kontinuerlig handledning	
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Har personalen på enheten erbjudits kontinuerlig handledning under perioden (12 mån)? Svarsalternativ: Ja/Nej För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i För aggregerad nivå, se täljare och nämnare.
Definitioner	
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Nr 12 Rutiner för att förebygga våld eller övergrepp	
Indikator/mått	Enheter har aktuella rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde har utsatts för våld eller andra övergrepp
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Personalen är ofta de som först kan observera tecken på att allt inte står rätt till och agera riskförebyggande. Skriftliga rutiner för hur personalen ska fråga och agera vid indikation på våld kan vara ett stöd för personalen att agera, helst innan de som berörs har tagit allvarlig skada. Personal som genomför insatser bör ha kunskap om våld och andra övergrepp för att kunna uppmärksamma att en person är våldsutsatt.
Referens	Verksamhetens ansvar att fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet regleras i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Våld - handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Socialstyrelsen 2016
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Struktur
Kvalitetsdimension	Säker
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor:

	i. Har ni den (mätdatum) skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner som beskriver hur personalen vid enheten ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten har utsatts för våld eller andra övergrepp (t.ex. av en anhörig/närstående, av andra personer som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten eller av personal)? Svarsalternativ: Ja/Nej ii. Har ni någon gång under perioden (12 mån) följt upp rutinerna om agerandet vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten har utsatts för våld eller andra övergrepp (t.ex. av en anhörig/närstående, av andra personer som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten eller av personal)? Svarsalternativ: Ja/Nej/Ej aktuellt, rutinen upprättades nyligen
Definitioner	För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i och Ja eller Ej aktuellt på fråga i. För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Med rutin avses en beskrivning av ett bestämt tillvägagångssätt för hur aktiviteter ska genomföras samt ange ansvarsfördelningen. Rutinen ska vara känd och användas av ansvarig personal. Det innebär till exempel att personalen vet vem eller vilka personer som kontaktas när det finns behov av eller stöd för ställningstagande till lämplig åtgärd. Observera att dessa rutiner inte ersätter den rapporteringsskyldighet som föreligger enligt bestämmelserna i Lex Sarah. Med ledningsnivå avses här den nivå inom organisationen/verksamheten som har mandat att besluta om rutiner. Det kan handla om egna lokala skriftliga rutiner eller gemensamma skriftliga rutiner som vårdgivaren eller kommunen/stadsdelen har tagit fram för sina verksamheter. Med personal avses här all personal som ger insatser vid enheten. Våld eller andra övergrepp – kan handla om fysiskt och psykiskt våld (t.ex. slag sparkar, hot, tvång, kränkningar) eller sexuella övergrepp men också om handlingar som enligt rådande lagstiftning inte definieras som brott, men som kan ingå i ett mönster av utsatthet: verbala sexistiska kränkningar, isolering från familj, vänner och omgivning, ekonomiskt utnyttjande eller emotionell utpressning. Med följt upp avses att ni har kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt samt att den vid behov har reviderats. Uppföljningen ska vara dokumenterad och försedd med datum.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Täljare	Antal enheter som har uppnått indikatorn
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket

Indikator/mått	Enheten har aktuella rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar läkemedel
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå
Syfte	Genom tidig upptäckt av ett behov hos den enskilde och därefter åtgärd, är det möjligt att förebygga ohälsa. Skriftliga rutiner för hur personalen ska fråga och agera vid indikation på missbruk kan vara ett stöd för personalen att agera, helst innan de som berörs har tagit allvarlig skada. Personalen är ofta de som först kan observera tecken på att allt inte står rätt till och agera riskförebyggande.

Nr 13	Rutiner för att förebygga missbruk av läkemedel
Referens	Verksamhetens ansvar att fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet regleras i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.
Typ av indikator	Struktur
Kvalitetsdimension	Säker
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Har ni den (mätdatum) skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner som beskriver hur personalen vid enheten ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten är beroende av/missbrukar läkemedel? Svarsalternativ: Ja/Nej ii. Har ni någon gång under perioden (12 mån) följt upp rutinerna om agerandet vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten är beroende av/missbrukar läkemedel? Svarsalternativ: Ja/Nej/Ej aktuellt, rutinen upprättades nyligen
Definitioner	För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i och Ja eller Ej aktuellt på fråga i. För aggregerad nivå, se följare och nämnare. Med rutin avses en beskrivning av ett bestämt tillvägagångssätt för hur aktiviteter ska genomföras samt ange ansvarsfördelningen. Rutinen ska vara känd och användas av ansvarig personal. Det innebär till exempel att personalen vet vem eller vilka personer som kontaktas när det finns behov av eller stöd för ställningstagande till lämplig åtgärd. Observera att dessa rutiner inte ersätter den rapporteringsskyldighet som föreligger enligt bestämmelserna i Lex Sarah. Med ledningsnivå avses här den nivå inom organisationen/verksamheten som har mandat att besluta om rutiner. Det kan handla om egna lokala skriftliga rutiner eller gemensamma skriftliga rutiner som vårdgivaren eller kommunen/stadsdelen har tagit fram för sina verksamheter. Med personal avses här all personal som ger insatser vid enheten. kränkningar, isolering från familj, vänner och omgivning, ekonomiskt utnyttjande eller emotionell utpressning. Beroende innebär att man har behov av allt större dos av en viss substans för att uppnå förväntad effekt och att man får abstinensbesvär när man upphör att använda substansen. Missbruk betecknas som bruk av substanser på ett sätt som skadar hälsan. Skadan kan vara fysisk eller psykisk. Trots återkommande problem fortsätter man använda substansen Vid beroende eller missbruk av läkemedel är det inte längre symtomen på till exempel smärta eller oro som den som är berörd vill få bort, utan personen känner sug efter själva läkemedlet och kan få abstinens utan det.
Mät- eller rampopulation	Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.
Målpopulation	Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)
Följare	Antal enheter som har uppnått indikatorn

Nr 13		Rutiner för att förebygga missbruk av läkemedel
Nämnare	Alla enheter som har besvarat enkätfrågan	
Om redovisningsnivåer och fördelningar	Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket	
Nr 14		Rutiner för att förebygga missbruk av alkohol eller andra beroendeframkallande medel
Indikator/mått	Enheten har aktuella rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde är beroende av/missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel)	
Mätenhet	Procent när indikatorn aggregeras till kommun-, läns- och riksnivå	
Syfte	Genom tidig upptäckt av ett behov hos den enskilde och därefter åtgärd, är det möjligt att förebygga ohälsa. Skriftliga rutiner för hur personalen ska fråga och agera vid indikation på missbruk kan vara ett stöd för personalen att agera, helst innan de som berörs har tagit allvarlig skada. Personalen är ofta de som först kan observera tecken på att allt inte står rätt till och agera riskförebyggande.	
Referens	Socialnämndens ansvar att arbeta för att förebygga och motverka missbruk av alkohol och andra beroendeframkallande medel regleras i Socialtjänstlagen 3 kap 7 § Verksamhetens ansvar att fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet regleras i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	
Riktning	På enhetsnivå är positivt resultat önskvärt. På kommun-, läns- och riksnivå är högt värde önskvärt.	
Typ av indikator	Struktur	
Kvalitetsdimension	Säker	
Datakälla	Enkät: Öppna jämförelser av bostad med särskild service för vuxna, LSS, Öppna jämförelser av daglig verksamhet, LSS	
Datakällans status	Årsbaserad enkät med specifikt mätdatum	
Felkällor	Indikatorn baseras på enkätdata. I samband med datainsamlingen kan olika fel uppstå. Felen kan bl.a. bero på mätinstrumentets utformning, hur frågorna är ställda och hur respondenten har tolkat frågorna samt på databearbetningen. För att minska tolkningsutrymmet finns definitioner av centrala begrepp i enkäten.	
Teknisk beskrivning	Indikatorn bygger på följande enkätfrågor: i. Har ni den (mätdatum) skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner som beskriver hur personalen vid enheten ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten är beroende av/missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel)? Svarsalternativ: Ja/Nej ii. Har ni någon gång under perioden (12 mån) följt upp rutinerna om agerandet vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde som bor på boendet/deltar i den dagliga verksamheten är beroende av/missbrukar alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel)? Svarsalternativ: Ja/Nej/Ej aktuellt, rutinen upprättades nyligen	
Definitioner	För att uppnå indikatorn krävs: Ja på fråga i och Ja eller ej aktuellt på fråga i. För aggregerad nivå, se täljare och nämnare. Med rutin avses en beskrivning av ett bestämt tillvägagångssätt för hur aktiviteter ska genomföras samt ange ansvarsfördelningen. Rutinen ska vara känd och användas av ansvarig personal. Det innebär till exempel att personalen vet vem eller vilka personer som kontaktas när det finns behov av eller stöd för ställningstagande till lämplig åtgärd. Observera att dessa rutiner inte ersätter den rapporteringsskyldighet som föreligger enligt bestämmelserna i Lex Sarah.	

Med **ledningsnivå** avses här den nivå inom organisationen/verksamheten som har mandat att besluta om rutiner. Det kan handla om egna lokala skriftliga rutiner eller gemensamma skriftliga rutiner som vårdgivaren eller kommunen/stadsdelen har tagit fram för sina verksamheter.

Med **personal** avses här all personal som ger insatser vid enheten.

Beroende innebär att man har behov av allt större dos av en viss substans för att uppnå förväntad effekt och att man får abstinensbesvär när man upphör att använda substansen.

Missbruk betecknas som bruk av substanser på ett sätt som skadar hälsan. Skadan kan vara fysisk eller psykisk. Trots återkommande problem fortsätter man använda substansen.

Med **andra beroendeframkallande** medel avses här följande narkotiska preparat; cannabis (hasch, marijuana), centralstimulantia (amfetamin, kokain m.fl.), hallucinogener (Ecstasy, meskalin, GHB m.fl.).

Med **följt upp** avses att ni har kontrollerat att rutinen används och fungerar på avsett sätt samt att den vid behov har reviderats. Uppföljningen ska vara dokumenterad och försedd med datum.

Mät- eller rampopulation

Alla enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS) som har besvarat enkätfrågorna.

Målpopulation

Alla Sveriges enheter (bostad med särskild service för vuxna LSS och daglig verksamhet LSS)

Täjljare

Antal enheter som har uppnått indikatorn

Nämnare

Alla enheter som har besvarat enkätfrågan

Om redovisningsnivåer och fördelningar

Enheter, stadsdelar, kommuner, storstäder, län och riket